

АГРЕСІЯ В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі було проведено опитування серед магістрантів ВНТУ для визначення рівня агресії в студентському середовищі за методикою Басса-Дарки. Також подаються результати дослідження та їх аналіз.

Ключові слова: агресія, фізична агресія, вербальна агресія, непрямая агресія, негативізм, роздратування, підозріливість, образливість, почуття провини, індекс ворожості, індекс агресивності.

Abstract

A survey was conducted among VNTU undergraduates to determine the level of aggression in the student environment according to the Bass-Darka method. The results of the research and their analysis are also presented.

Keywords: aggression, physical aggression, verbal aggression, indirect aggression, negativism, irritation, suspicion, resentment, guilt, hostility index, aggression index.

Вступ

Агресія – це будь-яка форма поведінки, мотивів та установок, націлених на образу чи заподіяння шкоди іншій живій істоті, яка не бажає такого звернення [1]. У психологічній науці існують різні класифікації агресивної поведінки. Серед них розподіл агресії на інструментальну та емоційну, індивідуальну та соціально-групову, позитивну та негативну агресивність. Виділяють також п'ять рівнів агресії: низький, невисокий, середній, підвищений і дуже високий [2], [3].

У сучасному світі агресивна поведінка проявляється на всіх рівнях від міжнародного до сімейного. Зростання у молодіжному середовищі схильності до агресивної поведінки відображає одну із найголовніших проблем у соціальній сфері нашого суспільства. Молодь найбільш відкрита група, вона швидше засвоює риси агресії. Гостра, стресова, напружена ситуація, що наразі існує в Україні, пояснює зростання різних відхилень в розвитку молодого покоління. У молоді особливо виявляються підвищена боязкість, тривожність, духовна спустошеність, нахабство, цинізм, жорстокість, зухвалість, агресивність.

Результати дослідження

Проводячи дослідження, було використано особистісний опитувальник, розроблений А. Бассом і А. Дарки в 1957 р. і призначений для діагностики агресивних і несприятливих реакцій.

На думку авторів, під агресивністю можна розуміти властивість особистості, що характеризується наявністю деструктивних тенденцій, в основному в області суб'єктно – суб'єктних відносин.

Ймовірно, деструктивний компонент людської активності є необхідним у творчій діяльності, так як потреби індивідуального розвитку з неминучістю формують в людях здатність до усунення і руйнування перешкод, подолання того, що протидіє цьому процесу.

Агресивність має якісну і кількісну характеристики. Як і всяка властивість, вона має різну ступінь вираженості: від майже повної відсутності до її граничного розвитку. Кожна людина повинна володіти певним ступенем агресивності. Відсутність її призводить до пасивності, відомості, конформності і т.д.

Методика має 8 шкал: "1" - фізична агресія - використання фізичної сили проти іншої людини.

"2" - вербальна агресія - вираження негативних почуттів як через форму (сварка, крик, вереск), так і через зміст мовних звертань до інших (погрози, прокляття).

"3" - непрямая агресія - використання у непрямий спосіб чуток, пліток та вияв афектів у криках, тупотінні ногами.

"4" - негативізм - опозиційна форма поведінки, спрямована проти авторитетів та керівництва, яка може виявлятися від пасивного опору до активних дій проти вимог, правил, законів.

“5” - роздратування-схильність до збудження, готовність виявити грубість, запальність.

“6” - підозріливість - схильність до недовіри та обережного ставлення до людей, упевненість у недобрих намірах оточуючих.

“7” - образливість - вияв ненависті до оточуючих та заздрості, що обумовлено почуттям гніву, незадоволеності однією людиною або всім світом за дійсні або уявні страждання.

“8” - почуття провини - ставлення та дії щодо себе або оточуючих, які переконані в тому, що досліджуваній є поганою людиною або діє неправильно: безсовісно, некорисно, зле.

Також, згідно методики, можна визначити індекс агресивності (ІА) та індекс ворожості (ІВ).

В опитуванні прийняли участь 72 респонденти, магістри Вінницького національного технічного університету. Згідно методики, по шкалам, було отримано такі результати:

“1” - фізична агресія – 0%.

“2” - вербальна агресія – 18%.

“3” - непряма агресія – 15%.

“4” - негативізм – 13%.

“5” - роздратування-16%.

“6” - підозріливість – 13%.

“7” - образливість – 4%.

“8” - почуття провини – 21%.

Індекс ворожості включає 5 і 6 шкалу, а індекс агресивності (як прямий, так і мотиваційної) включає в себе шкали 1, 3, 7.

Відповідно до розрахунків 11% опитуваних мають індекс агресивності, та 5% - індекс ворожості.

Висновок

Нормою агресивності є величина її індексу, що дорівнює 21 ± 4 , а ворожості – $6,5-7 \pm 3$. При цьому звертається увага на можливість досягнення певної величини, що показує ступінь прояву агресивності.

Аналіз отриманих результатів засвідчує, що серед опитаних студентів індекс агресивності та ворожості знаходиться в межах норми. Інтерпретуючи показники кожної із шкал, бачимо, що вони знаходяться на досить низьких рівнях, тому можна дійти висновків про низький рівень агресії серед опитаних магістрантів ВНТУ. Найнижчим є показник фізичної агресії, що свідчить про те, що в студентському середовищі не використовується фізична сила проти інших людей. Найвищим показником є почуття провини, що вказує на рівень самокритики студентів.

Користуючись даною методикою, необхідно пам'ятати, що агресивність, як властивість особи, і агресія, як акт поведінки, можна зрозуміти в контексті психологічного аналізу мотиваційно-потребнісної сфери особи. Тому опитувальником Басса-Дарки слід користуватися в сукупності з іншими методиками: особовими тестами психічних станів (Кеттелл, Спілбергера), проектними методиками (Люшер) [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бэрон Р., Ричардсон Д. Агрессия. - СПб: Питер, 2001. - 352 с.
2. Румянцева, Т.Г. Критический анализ концепции «человеческой агрессивности» - Минск: изд-во БГУ, 1982. – 128 с.
3. Берковиц, Л. Агрессия. Причины, последствия и контроль. - СПб.: Прайм-Еврознак, 2001. - 512 с.
4. Диагностика stanu агресії (опитувач Басса-Дарки) / Диагностика емоційно-морального розвитку. ред. і сост. Дерманова І.Б. - СПб., 2002. С.80-84.

Педоренко Тетяна Вікторівна – студентка групи ІАКІТ-21м, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, с. Агрономічне, Вінницького р-ну, Вінницької обл., e-mail: pedorenkotana@gmail.com

Жарков Анатолій Володимирович – студент групи ІАКІТ-21м, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, с. Вила, Вінницького р-ну, Вінницької обл., e-mail: fkca1akitjav@gmail.com

Науковий керівник: **Гречановська Олена Володимирівна** – док. пед. наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Pedorenko Tetiana – Department of Computer System and Automation, Vinnytsia National Technical University, village Agronomichne, Vinnytsia district, Vinnytsia region, e-mail: pedorenkotana@gmail.com

Zharkov Anatoliy – Department of Computer System and Automation, Vinnytsia National Technical University, village Vyly, Vinnytsia district, Vinnytsia region, e-mail: fkca1akitjav@gmail.com

Supervisor: Hrechanovska Olena Volodymyrivna - Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of Philosophy and Humanities of Vinnytsia National Technical University (Vinnytsia, Ukraine).